

Koja je razlika između grafičko-grafoskopske, grafološke i kriminalističke oblasti

Dane Branković

diplomirani inženjer grafičke tehnologije, direktor Forenzičkog centra za vještačenje dokumenata u Banjaluci

Rezime: Sve vrste dokumenata, bilo da su u obliku listova od papira ili kartona, u obliku manjih ili većih knjižica, identifikacioni dokumenti, finansijski i reklamni dokumenti, su isključivo grafički proizvodi. Izrađuju se i proizvode u manjim ili većim štamparijama, sa definisanim tehnološkim fazama rada. Po potrebi se popunjavaju i ovjeravaju određenim postupcima. Sve te aktivnosti pripadaju *grafičko-grafoskopskoj* oblasti, koja obuhvata vještačenje autentičnosti svih vrsta dokumenata i svih grafičkih elementa koji se nalaze u dokumentima.

Grafologija nenaučno, samo hipotetički, pokušava pretpostavljati osobine ličnosti na osnovu njegovog rukopisa i pokušava utvrđivati stanje njegove duše. Nikada se nije koristila niti se sada koristi, za vještačenje bilo kojih dokumenata ili bilo šta u dokumentima.

Kriminalistika je nauka koja se bavi proučavanjem, usavršavanjem i primjenom onih naučnih metoda kao i sredstava koja su najpogodnija za otkrivanje krivičnih djela, pronalaženje počinitelaca krivičnih djela, obezbjeđivanje dokaza i fiksiranje dokaza. Ona proučava kriminalitet, bilo u prevenciji, bilo u represiji. Kriminalistika se dijeli na kriminalističku taktiku, metodiku i tehniku.

Ključne riječi: dokumenti, vještačenje, grafičko-grafoskopska oblast, grafologija, kriminalistika, vrste slova, potpisi, otisci pečata, štambilja i žigova.

Datum prijema rada: 24. novembar 2014.

Datum odobrenja rada: 26. novembar 2014.

UVOD

I - Grafičko-grafoskopska oblast

Grafika¹ je riječ grčkog porijekla i u prevodu znači *grafo* = pišem a u području umjetnosti podrazumijeva još i postupke kod umnožavanja pisama, likovnih i crtežnih prikaza. Na likovnim akademijama postoji smjer crtanja crteža u kontrastu, koji se naziva *grafika*. Po završetku toga smjera, dobije se stručni naziv, *diplomirani grafičar*. Često se taj način crtanja i navedeni stručni naziv zamjenjuju sa grafičkom industrijom, koja svojom složenom tehnologijom izrađuje sve vrste dokumenata².

Diplomirani grafičar, koji je završio Likovnu akademiju, stručno je osposobljen, da, kao umjetnik, crtanjem u kontrastu, stvara umjetnička djela.

Prilog 1. Grafika je umjetnički rad crtanja u kontrastu

Diplomirani inženjer grafičke tehnologije, koji je završio Grafički fakultet³, je stručno osposobljen da u svim štamparijama organizaciono i tehnološki vodi izradu svih vrsta dokumenata, da u Srednjim grafičkim školama predaje sve stručne predmete za sva grafička zanimanja, a najstručniji da vještače autentičnost svih vrsta dokumenata i svih grafičkih elemenata koji se nalaze u dokumentima.

¹ Bratoljub Klaić: Rječnik stranih riječi, Zagreb, 1986. strana 496.

² Dane Branković: Vještačenje rukopisa u tekstu, potpisima i brojevima, Banjaluka, 2012. strana 14 i 15.

³ Monografija 50 godina Grafičkog fakulteta u Zagrebu, 2009. strana 1-183.

Takvo nedopustivo stanje je upravo prisutno u F BiH i ono se godinama generiše, od strane jednog uticajnog „edukovanog“ grafologa iz Sarajeva, koji je po obrazovanju, profesor pedagogije i psihologije i dugogodišnji penzioner!

ZAKLJUČAK:

Grafčko-grafoskopska oblast obuhvata vještačenje svih vrsta dokumenata i svih grafičkih elemenata koji se nalaze u dokumentima. To mogu da rade samo odabrani, najstručniji, diplomirani inženjeri grafičke tehnologije, jer su oni jedino stručno osposobljeni za to. Oni su jedino i verifikovani da predaju sve stručne predmete, za sva grafička zanimanja u Srednjim grafičkim školama. Osposobljeni su i da vještače tehnološku kompletnost grafičkih sistema u proizvodnji, njihove tehnološke mogućnosti, kao i njihovu tržišnu vrijednost.

Grafologija nema nikakvu praktičnu, stručnu i naučnu povezanost sa grafičko-grafoskopskom oblasti vještačenja, jer ona samo pokušava, nenaučno, hipotetički, pretpostavljati osobine ličnosti na osnovu njihovog rukopisa i pokušava „nagađati“ stanje njihove duše?

Kriminalistika je naučna oblast koja obuhvata postupke i metode kod suzbijanja kriminaliteta,

bilo u prevenciji, bilo u represiji. U kriminalističku oblast, u dijelu kriminalističke tehnike, pored ostalih vrsta

vještačenja, pripada i vještačenje dokumenata iz grafičko-grafoskopske oblasti.

LITERATURA:

- Bingold, K. (1989). *Tehnologija ravne štampe*, Zavod za izdavanje udžbenika, Novi Sad.
- Branković, D. (2012). *Vještačenje rukopisa u tekstu, potpisima i brojevima*, Banjaluka.
- Jovanović S. i Kosanović, Đ. (1998). *Tehnologija grafičkog materijala*, Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva, Beograd.
- Krstić, J. (2008). *Grafologija*, Beograd.
- Luc, I. (1975). *Tehnologija ručnog sloga*, Grafički školski centar, Zagreb.
- Mesaroš, F. (1970). *Grafička enciklopedija*, Tehnička knjiga, Zagreb.
- Nedeljković, S. (1995). *Grafičko oblikovanje i pismo*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
- Selivinov, N. A. (2001). *Sovjetskaja kriminalistika, sistemi ponjatij*, Moskva.
- Simonović, B. (2004). *Kriminalistika*, Kragujevac.
- Vilko Žiljak, V. (1989). *Na raskršću stare i nove tehnologije*, Simpozijum Intergrafika 89, Zagreb.

What is the Difference Between the Graphyc Forensics, Graphology and Criminalistic Areas

Dane Branković

Summary: All kinds of documents, whether in the form of sheets of paper or paperboard, in the form of smaller or larger cards, identification documents, financial, and promotional documents are only graphics products. They are manufactured and produced in small or large printing with defined engineering phases. If necessary, fill out and notarize certain procedures. All these activities belong to the graphic-grafoskopskoj area, which includes expertise authenticity of all documents and all types of graphic elements contained in the documents.

Graphology unscientific, just hypothetically, trying to assume the personality traits based on his writings and trying to determine the state of his soul. He never used or is currently used for the expertise of any documents or anything in the documents.

Criminalistics is the science that deals with the study, improvement and the application of the scientific method as the means best suited to detecting crimes, finding the perpetrators of the crimes, providing evidence and mounting evidence. It examines the crime, or in the prevention of, or in repression. Criminology is divided into criminal tactics, methodology and technique.

Keywords: documents, expert analysis, graphical-overhead area, graphology, criminology, types of letters, signatures, fingerprints stamps and marks.